

Obrazovanje iz područja umjetnosti i kulture u europskim školama

Studija koju je izradila Mreža Eurydice predstavlja najnovije, sveobuhvatno i komparativno izvješće o umjetničkom obrazovanju u 30 europskih zemalja. Daje detaljan pregled svrha i ciljeva umjetničkog obrazovanja, njegove organizacije, mogućnosti izvannastavnih aktivnosti kao i inicijativa za razvoj tog obrazovanja u školi. Obuhvaća i informacije o ocjenjivanju učenika i obrazovanju nastavnika u umjetničkom području. U prilogu su predstavljene planirane aktivnosti u ovome području.

Kao što ciljevi učenja pokazuju, umjetničko obrazovanje ima potencijal da u učenicima razvije ne samo sve dimenzije vezane za kreativnost nego i različite osobne i socijalne vještine i stavove. No, da bi imalo ploda, umjetničko obrazovanje treba savladati određene izazove, kao što je razmjerno mala količina predviđenih sati nastave, posebice u višim razredima osnovne škole⁽¹⁾, i određenih poteškoća vezanih za ocjenjivanje. Stvaranje partnerstva između svijeta umjetnosti i škola čini se kao dobar način prevladavanja ovih izazova i općenito promicanja umjetničkog obrazovanja u školama.

Saznanja ove studije trebale bi, između ostaloga, pridonijeti Europskoj godini kreativnosti i inovacije u 2009.

Studija uglavnom obuhvaća redovito obvezno obrazovanje, a podaci se odnose na školsku godinu 2007./08.

Što je Eurydice?

Mreža Eurydice pruža informacije o europskim obrazovnim sustavima i politikama i analizira ih. Sastoji se od 35 nacionalnih jedinica u 31 zemlji koje sudjeluju u europskom Programu cjeloživotnog učenja (države članice Europske unije, zemlje Europskog ekonomskog prostora i Turska). Mrežom koordinira i upravlja europska Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu u Bruxellesu koja radi nacрте publikacija i baze podataka.

Sve publikacije Eurydicea dostupne su besplatno na <https://www.eurydice.org>

Europska komisija

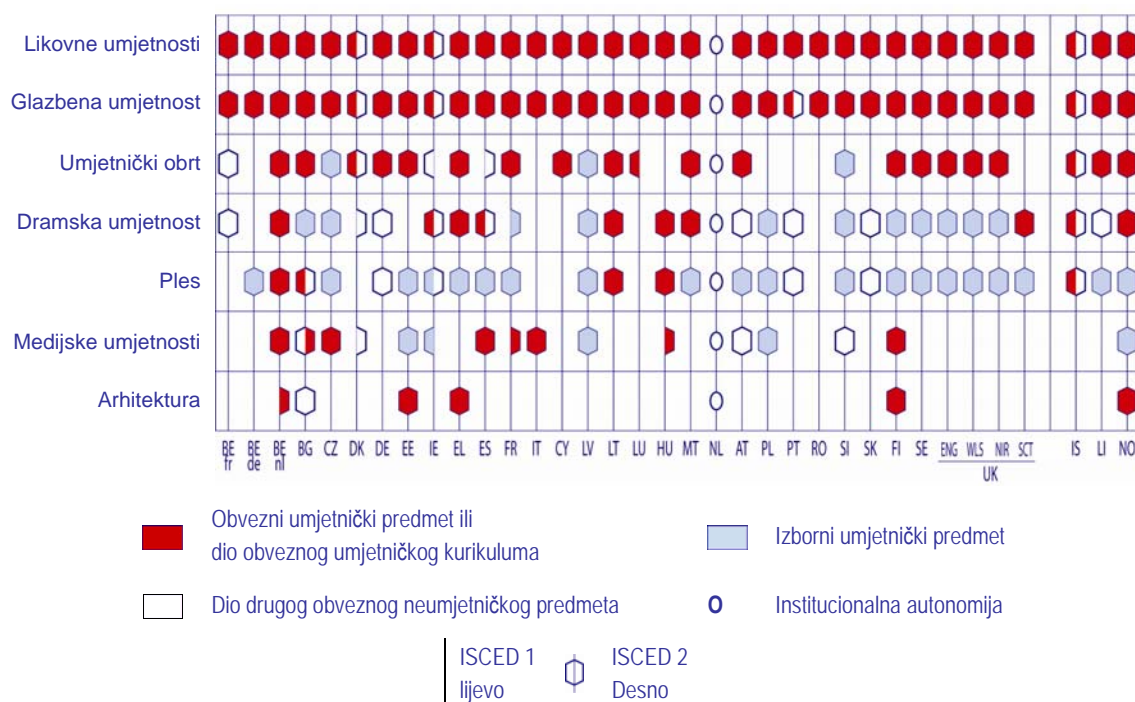
⁽¹⁾ U Hrvatskoj osnovno obrazovanje obvezno i integrirano. ISCED 1 (*primary education*) + ISCED 2 (*secondary education*) označava niže + više razrede osnovnog obrazovanja, a ISCED 3 (*upper secondary education*) srednje obrazovanje. Za usporedbu s drugim zemljama vidi: <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Croatia:Overview>

Svi učenici u Europi imaju nastavu glazbene i likovne umjetnosti

Glazbena i likovna umjetnost predaje se u svim europskim zemljama u nekom dijelu obveznog obrazovanja. Umjetnički obrt, dramska umjetnost i ples također su obvezni predmeti u većini zemalja. Potonji se obično predaju u sklopu nekog drugog

neumjetničkog predmeta, uglavnom književnosti i tjelesne i zdravstvene kulture. U desetak zemalja kurikulum nudi medijsku umjetnost. Vrlo ih malo nudi arhitekturu.

Graf 2.2: Status različitih umjetničkih predmeta u nacionalnom kurikulumu, ISCED 1 i 2, 2007./08.

Izvor: Eurydice

Obzirom na vrijeme koje prema službenim dokumentima treba posvetiti umjetničkom obrazovanju, otprilike polovica europskih zemalja umjetničkom obrazovanju posvećuje između 50 i 100 sati godišnje na razini osnovnog (niži razredi) obrazovanja. U višim razredima osnovnog obrazovanja ⁽²⁾ nešto je manje nastavnih sati, tako otprilike polovica zemalja umjetnostima posvećuje 25 do 75 sati godišnje. U nižim razredima osnovnog obrazovanja to je sigurno manje od vremena koje se posvećuje nastavi jezika, matematici ili znanostima (prirodne i društvene znanosti zajedno), ali većina zemalja posvećuje više vremena umjetničkom obrazovanju nego nastavi stranog jezika ili tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi. Međutim, u višim razredima osnovnog obrazovanja, broj sati umjetničkih predmeta smanjuje se u odnosu na druga predmetna područja. Na ovoj razini većina zemalja umjetničkom obrazovanju i tjelesnoj i zdravstvenoj

kulturi posvećuje manje vremena u odnosu na nastavu jezika, matematiku, prirodne i društvene znanosti (zajedno ili odvojeno) i strani jezik. Studija potvrđuje rezultate prethodnih istraživanja o manjku vremena posvećenom umjetnostima na srednjoškolskoj razini.

Opći ciljevi umjetničkog obrazovanja ukupno gledano, prilično su slični među zemljama: sve ili gotovo sve zemlje kao ciljeve spominju „umjetničke vještine, znanje i razumijevanje“, „kritičko mišljenje“, „kulturno nasljeđe“, „individualno izražavanje/identitet“, „kulturnu raznolikost“ i „kreativnost“. Iznenadujuće je, međutim, da se „umjetnost i cjeloživotno učenje/interes“ spominje u samo 15 kurikuluma. U većini zemalja umjetničko obrazovanje ima za cilj osobni i emocionalni razvoj budući da promiče društvene vještine i samorealizaciju kroz iskustvo ugodne i zadovoljstva.

⁽²⁾ U Hrvatskoj osnovno obrazovanje obvezno i integrirano. ISCED 1 (*primary education*) + ISCED 2 (*secondary education*) označava niže + više razrede osnovnog obrazovanja, a ISCED 3 (*upper secondary education*) srednje obrazovanje. Za usporedbu s drugim zemljama vidi: <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Croatia:Overview>

Kriteriji procjenjivanja obično se definiraju na razini škole

Prethodna istraživanja ukazala su na to da procjenjivanje rada učenika u umjetnostima može biti izazov. Nekoliko je vrsta potpore nastavnicima umjetničkih područja. U manjem broju zemalja, nacionalna obrazovna tijela određuju kriterije procjenjivanja koji nastavnicima mogu pomoći u uočavanju različitih razina učenikova rada. Kriterije procjenjivanja uglavnom sastavljaju sami nastavnici na osnovi ciljeva učenja navedenih u kurikulumima ili smjernicama obrazovnih tijela. Na razini škole, nastavnici mogu dobiti pomoć od kolega kroz radne skupine čiji je cilj stvaranje kriterija procjenjivanja.

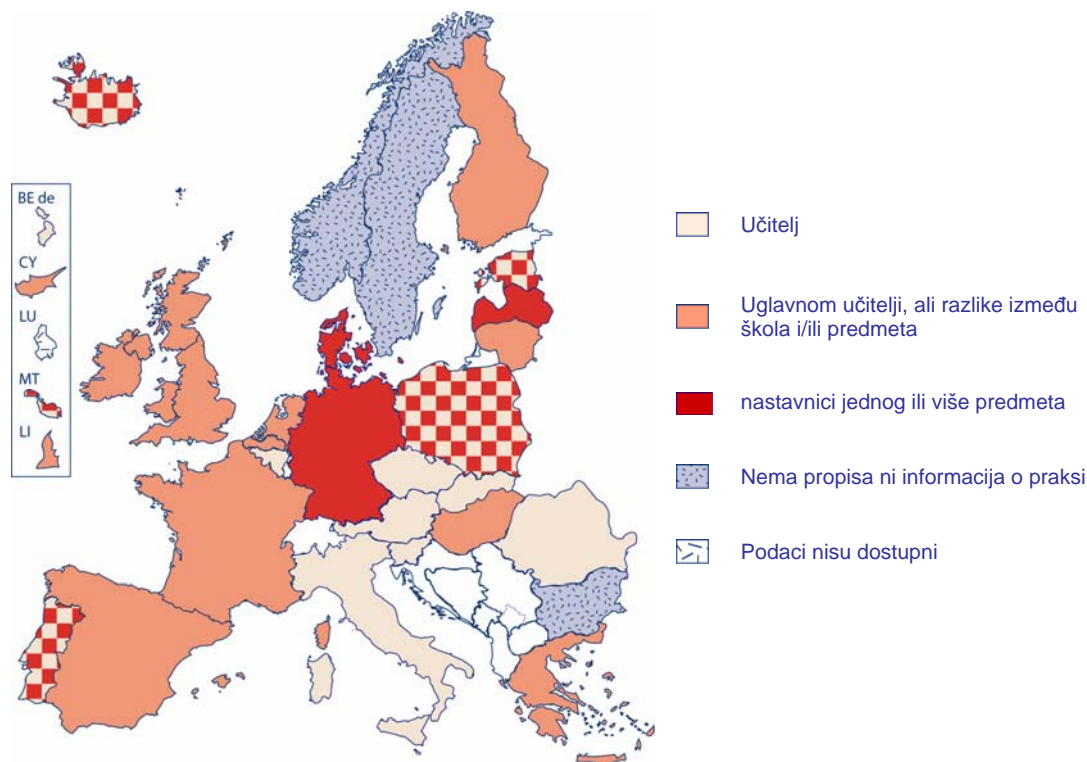
U samo tri zemlje (Irska, Malta i Ujedinjena Kraljevina (Škotska)) svi učenici moraju pristupiti nacionalnom standardiziranom ispitu iz umjetnosti najmanje jednom tijekom obveznog školovanja. Rezultati ovih ispita kao i oni školskih inspekcija i anketa, upotrebljavaju se općenito za praćenje umjetničkog obrazovanja. Najčešći nalazi ovih nacionalnih izvješća potvrđuju prethodno istraživanje: manjak vremena posvećen umjetničkom obrazovanju, nedostatak usavršavanja za nastavnike kao i poteškoće u procjenjivanju napretka učenika.

Profesionalni umjetnici rijetko predaju o svojoj/im umjetnosti/ma u školama

Profesionalni umjetnici rijetko su uključeni u stvarnu nastavu na razini osnovnog (niži i viši razredi) obrazovanja. U većini zemalja, da bi mogli predavati umjetničke predmete u školama, profesionalni umjetnici moraju proći stručno nastavno usavršavanje. Međutim, sigurno ima

iznimki ovome pravilu: nekoliko zemalja profesionalnim umjetnicima na privremenoj bazi dopušta izvođenje nastave bez potrebnih nastavnih kvalifikacija ili na osnovu privremenog nastavnog usavršavanja.

Graf 5.1: Nastavnici i učitelji umjetničkih predmeta u (nižim razredima) osnovnom obrazovanju 2007/08.

Izvor: Eurydice

Estonija, Poljska, Portugal i Island: uzorak je izmiješan jer nastavnici obično umjetničke predmete predaju nakon nekoliko godina već na ISCED 1 razini.

Na razini osnovnog obrazovanja (niži razredi) nastavu uglavnom održavaju učitelji. To znači da predaju sve ili gotovo sve predmete kurikuluma. U većini zemalja stječu obrazovanje u više od jednog umjetničkog predmeta, najčešće likovne i glazbene umjetnosti, koji su obvezni u svim europskim školskim kurikulumima na razini

osnovnog obrazovanja (niži razredi). Na razini srednjoškolskog obrazovanja umjetničko obrazovanje predaju nastavnici za koje je demonstracija umjetničkih vještina u određenom/im umjetničkom/im predmetu/ima uvjet da postanu nastavnici umjetnosti.

Partnerstva sa svijetom umjetnosti i izvannastavne aktivnosti: čest način promicanja umjetničkog i kulturnog obrazovanja

Ovo izvješće ukazuje na popriličan broj inicijativa i projekata koje uključuju umjetnike i umjetničke institucije s ciljem promicanja umjetničkog obrazovanja u umjetničkom okruženju. U Belgiji (francuska i flamanska zajednica), Danskoj, Irskoj, Malti, Nizozemskoj, Austriji i Norveškoj nacionalne organizacije i mreže posebno su usmjerene na promociju obrazovanja iz područja umjetnosti i kulture. U nekoliko zemalja, kulturni posjeti, kao što su odlasci u muzeje, kazališta, koncertne dvorane, službeno su obuhvaćene kurikulumom. Iako profesionalni umjetnici rijetko drže nastavu iz predmeta svoje umjetnosti u školama, u nekim zemljama, škole se potiče na osnivanje partnerstva s umjetnicima kako bi učenici bili izravnije povezani sa svijetom umjetnosti i kulture.

Nekoliko zemalja (Češka, Francuska, Italija, Portugal, Slovenija i Ujedinjena Kraljevina (Engleska i Wales) ima službene preporuke za škole i druge organizacije vezane uz ponudu izvannastavnih umjetničkih aktivnosti (aktivnosti učenja izvan uobičajenog kurikulumskog vremena). Izvannastavne aktivnosti mogu se ponuditi u nizu umjetničkih izričaja iako je glazbeni, čini se, veoma dobro zastupljen. Međutim, prepreke učenicima u priključivanju ovim aktivnostima postoje, posebice kada je riječ o financiranju i dostupnosti. U Belgiji, Češkoj, Španjolskoj, Italiji, Litvi, Austriji, Portugalu i Finskoj cjelokupno financiranje ili subvencije za izvannastavne umjetničke aktivnosti osiguravaju nacionalne ili lokalne vlasti.

*

* *

Cjelokupna studija

„Obrazovanje iz područja umjetnosti i kulture u europskim školama“

Dostupno je na francuskom i engleskom jeziku,

te se detaljni nacionalni opisnici mogu naći na mrežnim stranicama Eurydicea:

www.eurydice.org

Tiskani primjerci studije

na francuskom i engleskom jeziku bit će dostupni od prosinca 2009. godine

njemački prijevod bit će dostupan nedugo nakon

Kontakt

Za više informacija molimo obratite se

John Macdonald: +32 2 29 55 67;

Sophie Andersson: +32 2 295 02 08

Wim Vansteenkiste, Komunikacije i publikacije,

Eurydice: +32 2 299 50 58

Nathalie Baïdak, koordinatorka,

Eurydice: +32 2 295 09 62